

A 2015/2016. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
második forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP

Munkaidő: 300 perc (feladatlap: 60 perc, zárthelyi pályamunka: 240 perc)
Elérhető pontszám: 100 pont (feladatlap: 20 pont, zárthelyi pályamunka: 80 pont)

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűkkel ki kell tölteni a versenyző adatait tartalmazó részt! A munkalapokra nem kerülhet sem név, sem más megkülönböztető jelzés, kizárólag a **versenyző kódszáma**, amelyet minden munkalapra rá kell írni!

Minden versenyző **csak az általa választott témához tartozó feladatlapot** oldja meg! **A megoldáshoz íróeszközön kívül más segédeszköz (az alaplómű, vagy más forrás) nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás fölé- vagy melléírásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlap beadása után a zárthelyi pályamunka elkészítéséhez **íróeszközön kívül kizárólag a választott irodalmi mű (művek) szövege használható, egyéb segédanyag (kézirat, szakirodalom, jegyzet stb.) nem.** Minden versenyzőnek **az általa választott témában kell kidolgozni a pályamunkát** a helyszínen kapott tisztázati lapokon!

A munka végén **minden dolgozatlapot a borítólapon** kell elhelyezni, és azzal együtt kell beadni.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző kódszáma:

A versenyző neve: ..... oszt.: .....

Az iskola neve: .....

Az iskola címe: ..... irsz. .... város

.....utca .....hsz.

1. Az **Áprily Lajos lírája** című témakörhöz tartozó feladatlap**1. feladat**

Nevezze meg a hiányzó életrajzi adatokat!

- a) **Költőtárs és jó barát**, akivel együtt szerkesztette a kolozsvári **Ellenzék irodalmi mellékletét**: .....
- b) Bár Brassóban született, gyermekkorának **tizenkét évét** egy **másik** településen töltötte. **Hol?** .....
- c) Tanított a **Bethlen Kollégiumban**. **Melyik városban?**
.....
- d) **Budapesten** tíz évig a **Leánynevelő Intézet** igazgatója volt.

Az intézmény neve: .....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont

2. feladat

Fejtse ki röviden, hogyan mutatkozik meg Áprily Lajos költészetében a szülőföld szeretete! Legalább négy versre hivatkozzon!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: a verscímeért 0,5-0,5 pont, a helyes válaszáért 4, összesen 6 pont

5. feladat

Németh László 1927-ben az alábbiakat nyilatkozta Áprily Lajosról:

„Sziget” ... „a magyar líra pillanatnyi bomlásában”.

Értelmezze Németh László véleményét!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: 4 pont

6. feladat

Pótolja a hiányzó szót az Áprily-kötetek címében!

- a) ..... a Tiszán
- b) Ábel .....
- c) Falusi .....
- d) ..... párbeszéd
- e) Rasmussen .....
- f) Akarsz-e .....?

Elérhető pontszám a helyes pótlásokért 0,5–0,5 pont, összesen 3 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

Magyarság és európaiság szintézise Áprily Lajos lírájában

2. A Kodolányi János történelmi regényeinek világa
(Julianus barát, Boldog Margit) című témakörhöz tartozó feladatlap

1. feladat

Kodolányi és a kortárs irodalmi élet

Foglalja össze röviden, hogyan kapcsolódnak az alábbi folyóiratok, irodalmi szervezetek és személyek Kodolányi János életművéhez!

(Egy-egy helyes válasz 0,5 pont)

Nyugat .....

.....

Új Szó .....

.....

IGE .....

.....

Janus Pannonius Társaság .....

.....

Szabó Lőrinc .....

.....

Simon Dezső .....

.....

Elérhető pontszám: 3 pont

2. feladat

Kodolányi és a népi írók mozgalma

„Kodolányi János a mi írócsoportunk egyik legharciasabb tagja volt a nép és nemzet védelmében.” (Illyés Gyula sorai 1979. december 7-én a vajszlói emlékház emlékkönyvében, in. Kodolányi Júlia: *Apám* 274.old.)

A)

Írjon négy indokot, miért igaz Illyés Gyula megállapítása! (a pontosan megfogalmazott indoklásokért 0,5-0,5 pont adható.)

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....
4. ....
.....

B)

Nevezzen meg négy, a népi írók mozgalmaához tartozó szerzőt, akik irodalmi szociográfiákban tárták fel a korabeli társadalmi problémákat! (nevenként 0,5 pont)

.....
.....
.....
.....

Elérhető pontszám: 4 pont

3. feladat

Történelmi regény a XX. században

Kodolányi a két világháború közötti történelmi regény egyik megújítója.

A)

Nevezzen meg a kortársak közül négy szerzőt, akik történelmi regényt írtak!
(nevenként 0,5 pont)

.....
.....

B)

Nevezzen meg Kodolányi munkásságából két történelmi regényciklust, s röviden foglalja össze, mi volt velük a szándéka!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: 4 pont**4. feladat****Kodolányi-idézetek – irodalmi művek**

Az alábbi idézeteket Kodolányi János fogalmazta meg műveinek írása közben, illetve a művek befejezésekor.

A)

„Jobb, ha szobám barlangjából csak a XIII. századot látom. Üdítőbb látvány, mint a XX-é!” (1936)

Nevezze meg a regény címét és utaljon a témájára! (a teljes válasz 1 pont)

.....

.....

.....

B)

„Mindent megcsináltam, amit kellett s tudtam, mindent elmondtam, amit el kellett mondanom. Mind a négy nagy mű kész...” (1953)

Sorolja fel a négy regény címét és utaljon a témájukra! (A teljes válasz 4 pont)

.....

.....

.....

.....

.....
.....

C)

„*még most is látom és hallom*” jellemezte Kodolányi 1968-ban közreadott művét.
Nevezze meg a regény címét és utaljon a témájára! (A teljes válasz 1 pont)

.....
.....
.....

Elérhető pontszám: 5 pont

5. feladat

A történelmi regények nyelve, stílusa

Ismertesse, milyen nyelvészeti vita alakult ki Kodolányi középkort bemutató történelmi regényeinek nyelvhasználatáról!

.....
.....
.....
.....

Elérhető pontszám: 2 pont

6. feladat

Finnországi kapcsolatok

Fejtse ki, milyen szerepet játszott a finn kultúra Kodolányi életében, szemléletmódjában!

.....
.....
.....
.....
.....

Elérhető pontszám: 2 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó **TÉTEL CÍME:**

**Atmoszférateremtés és lélektani ábrázolás Kodolányi János *Julianus barát* és
Boldog Margit című regényeiben**

3. A **Berzsenyi Dániel költői világa** című témakörhöz tartozó feladatlap**1. feladat**

**Fejtsd ki röviden, mi a kapcsolat Berzsenyi és a megnevezett személy között!
(Megoldásai legalább két-két válaszlelemet tartalmazzanak!)**

Döbrentei Gábor

Helmecki Mihály

Széchenyi István

Friedrich von Matthisson

Elérhető pontszám válaszelemenként 0,5-0,5 pont, összesen 4 pont

2. feladat

Berzsenyi Dániel számos jelentős tanulmányt, értekezést is írt. Nevezze meg a megadott évben írt tanulmányának, értekezésének címét!

Év	Tanulmány, értekezés címe
1813	
1817-18	
1825	
1826	
1833	
1833	

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 3 pont

3. feladat

Berzsenyit sokféle néven ismerjük a magyar irodalomban. Válaszolja az alábbi két kérdésre! (Megoldásai itt is legalább két-két válaszelemet tartalmazzanak!)

Ki nevezte „somogyi Diogenésznek“ és miért?

Ki nevezte „niklai remetének“ és miért?

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont

4. feladat

Berzsenyi Dániel 20. századi értelmezői úgy vélik, a költő sajátos „magánmitológiája” alapján szerkesztette meg az 1816-os kötetét, egy „poétai románt”. Nevezze meg a szerkezeti egységek témáját, mindegyikhez írjon legalább egy verscímet!

	Téma	Jellegzetes műfajok	Verscím
Első könyv			
Második könyv			
Harmadik könyv			
Negyedik könyv			

Minden helyesen kitöltött sor 1 pont, összesen 4 pont

5. feladat

Berzsenyi Dániel legnagyobb klasszikus mestere Horatius volt. Az alábbi idézetekben egy-egy Horatius-tanítás magyarítása található. Nevezze meg a horatiusi elvet, illetve a Berzsenyi-vers címét! (Egy Horatius-tanítás, illetve egy Berzsenyi-vers csak egyszer szerepelhet a táblázatban.)

Idézet	Horatiusi elv	Verscím
<p><i>Használd a napokat, s ami jelen vagyon, Forró szívvel öleld, s a szerelem szelíd Érzésit ki ne zárd, míg fiatal korod Boldog csillaga tündököl.</i></p> <p><i>Holnappal ne törődj, messze ne álmodozz, Légy víg, légy te okos, míg lehet, élj s örülj. Míg szólunk, az idő hirtelen elrepül, Mint a nyíl s zuhogó patak.</i></p>		
<p><i>Életem képe ez. – Már elestvéledtem, Béborult az élet vidám álorcája! Még két mulatótárs van ébren mellettem: A szelíd szerelem hamvadó szikrája S bús melancholiám szomorgó nótája.</i></p>		
<p><i>Ott taníts engem nemes érzeményid Tiszta forrását huraimra csalni; Ott taníts: mint kell az idővel élni, S bölcsen örülni.</i></p> <p><i>Ott taníts: nyugodt meglelégedéssel A dicső virtus menedéköléből A vad orkánok s habok üldözését Nézni mosolygva.</i></p>		

Elérhető pontszám helyes válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 3 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

**Költői szerepek, szerepminták és poétikai eszközök sokszínűsége Berzsenyi Dániel
lírájában**

4. A tudós konfliktusai XX. századi drámákban (Brecht: *Galilei élete*; Németh László: *Galilei*; Dürrenmatt: *A fizikusok*) című témához tartozó feladatlap

1. feladat

Értelmezze az alábbi fogalmakat a fenti témával összefüggésben!

tézisdráma:

.....
.....
.....
.....

eszmedráma:

.....
.....
.....
.....

tragikomikus:

.....
.....
.....
.....

Elérhető pontszám: fogalmanként 1-1 pont, összesen 3 pont

2. feladat

Foglalja össze lényegre törően a brechti, a dürrenmatti és a Németh László-i dramaturgia jellegzetességeit!

A drámaíró	<ul style="list-style-type: none"> • műfaji jellegzetességek • dramaturgiai jellegzetességek • arisztotelészi elvek és újítás
Brecht	
Dürrenmatt	
Németh László	

Elérhető pontszám: válaszemenként 1-1 pont, összesen 9 pont

3. feladat

Németh László *Galileijének* negyedik felvonása két változatban készült el. Foglalja össze a két változat megszületésének okát és jellemző különbségét!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: válaszleemenként 1-1 pont, összesen 2 pont

4. feladat

Nagy műfaji változatosság jellemzi a három drámaíró életművét. Írjon egy-egy műcímet alkotásaik közül, mely **NEM** a drámai műnemhez tartozik!

Brecht

.....

Németh László

.....

Dürrenmatt

.....

Elérhető pontszám: válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 1,5 pont

5. feladat

A három szerzőből melyik drámaíróra ismer rá az alábbi idézetekben?

- a) „sűrű szövésű, kissé archaizáló, gondolati és mégis költői nyelvet teremtett”

.....

- b) „az oksági lánc tett-váltás-sorozatát apró tettek sorozatává változtatta”

.....

- c) „a tervszerűen cselekvő ember beleütközik a véletlenbe, amely célja ellentétéhez juttatja”

.....

Elérhető pontszám: válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 1,5 pont

6. feladat

A drámákból melyik szereplőre ismer rá az alábbi idézetekben? Adja meg az író és a szereplő nevét!

- a) „Fogságban mégis szabadok”

.....

- b) „A Biblia és Homérosz kedvenc olvasmányaim”

.....

- c) „Amit egyszer kigondoltunk, azt nem lehet visszavonni.”

.....

Elérhető: válaszelemenként 0,5-0,5 pont, összesen 3 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

**A tudományos és morális felelősség dilemmáira adott különböző magatartásválaszok
dramaturgiai megjelenítése a modern tragikumban (Brecht: *Galilei élete*; Németh
László: *Galilei*; Dürrenmatt: *A fizikusok*)**